

M-49/2009 Álit 18. ágúst 2009

Álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa

Hinn 18. ágúst 2009 gaf kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa svohljóðandi álit í málinu nr. M-49/2009:

I

Álitaefni og kröfugerð

Hinn 3. júlí sl. bað X, hér eftir einnig nefnd álitsbeiðandi, um álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa vegna meintra galla á bifreiðinni B sem hún kveðst hafa keypt af fyrirtækinu Y, 30. október 2007. Krafa álitsbeiðanda er aðallega sú að samningi um kaup bifreiðarinnar verði rift og seljandi endurgreiði kaupverðið. Til vara að seljandi leggi henni til aðra bifreið að sama markaðsvirði sem álitsbeiðandi segir vera kr. 650-700.000.

II

Málsmeðferð kæruneftndarinnar

Kæruneftndin ritaði Y bréf, dags. 6. júlí sl., og gaf fyrirtækinu kost á andsvörum við álitsbeiðninni og frest til að skila þeim til 17. júlí. Lögmaður fyrirtækisins óskaði eftir lengri fresti sem var veittur og bárust andsvör hans 29. júlí. Með bréfi kæruneftndarinnar, dags. 30. júlí, var álitsbeiðanda gefinn kostur á því að gera athugasemdir við andsvörin og frestur til þess til 10. ágúst. Engar athugasemdir bárust. Með bréfi, dags. 17. ágúst sl., var aðilum tilkynnt að kæruneftndin hefði tekið málið til afgreiðslu.

III

Málavextir, rökstuðningur og aðild álitsbeiðanda

Samkvæmt kaupsamningi og afsali, dags. 30. október 2007, var Z kaupandi bifreiðarinnar B, en Y seljandi. Álitsbeiðandi er sagður vera umráðamaður bifreiðarinnar. Kaupverðið var kr. 890.000. Í kaupsamningi og afsali er framleiðslu- og módelár bifreiðarinnar sagt vera 2004, og fyrsti skráningardagur 17. maí s.á. Bifreiðinni hafði þá verið ekið 56.000 km samkvæmt því sem kemur fram í svokölluðum bílasamningi, þ.e. kaupleigusamningi, álitsbeiðanda við Z. Í 9. gr. samningsskilmála um vanefndir seljanda segir eftirfarandi í kaupleigusamningnum:

„Reynist bifreið gölluð eða er ekki afhent á réttum tíma, ber leigutaka að tilkynna leigusala það skriflega eða með öðrum jafn tryggilegum hætti, svo unnt sé að gera allar nauðsynlegar ráðstafanir gagnvart seljanda vegna vanefnda hans. Leigutaka ber að efna skuldbindingar sínar samkvæmt samningi þessum, þar með talið að greiða leigu samanber lið 3, þó svo að seljandi vanefni samning sinn við leigusala og/eða leigutaka. Komi til afsláttar, skaðabóta eða endurgreiðslu frá seljanda vegna vanefnda skal farið með það með eftirfarandi hætti:

- 1) Leiði vanefndir seljanda til afsláttar á kaupverði eða skaðabóta úr hans hendi skal það koma leigutaka til góða í formi lækkaðrar leigu og á leigutaki ekki frekari rétt á hendur leigusala.
- 2) Séu vanefndir seljanda svo verulegar að rifta megi kaupunum skal leigusali taka þá ákvörðun og tilkynna seljanda hana. Sé kaupunum rift fer fram uppgjör milli leigusala og leigutaka skv. ákvæðum 17. gr. samnings þessa.

Leigutaki skal standa straum af öllum útgjöldum vegna lögfræðilegrar og/eða tæknilegrar þjónustu sem nauðsynleg er við kröfugerð á hendur seljanda, hvort sem er innan réttar eða utan og hvort sem krafa er gerð í nafni leigusala eða leigutaka í umboði leigusala. Leigutaki öðlast undir engum kringumstæðum kröfu á hendur leigusala vegna vanefnda seljanda.“

Eins og síðar verður rakið álitur kærunefndin að kaupin á bifreiðinni B falli undir lög nr. 50/2000 um lausafjárkaup. Í 2. mgr. 99. gr. þeirra laga segir að greini aðila að lausafjárkaupum á um réttindi sín og skyldur samkvæmt þeim lögum geti þeir, einn eða fleiri, snúið sér til kærunefndar lausafjár- og þjónustukaupa og óskað eftir álitssgerð um ágreiningsefnið. Eðli sínu samkvæmt er álitssgerð ekki bindandi fyrir þá aðila ágreinings fyrir nefndinni sem hún nær til og því síður aðra.

Ekki er upplýst að álitssbeiðandi hafi tilkynnt Z um þá galla sem hún telur vera á bifreiðinni í samræmi við ákvæði 9. gr. kaupleigusamningsins sem að framan er rakin. Þótt svo hagi til er það álit kærunefndarinnar að álitssbeiðandi sem umráðamaður bifreiðarinnar og aðili að kaupleigusamningnum eigi engu að síður sjálfstæðan rétt samkvæmt 2. mgr. 99. gr. laga nr. 50/2000 til þess að óska álitss nefndarinnar á meintum göllum á bifreiðinni en álit nefndarinnar gæti vissulega ráðið einhverju um það hvort álitssbeiðandi teldi ástæðu til að tilkynna leigusala um meinta galla. Verður ekki séð að álit kærunefndarinnar ætti að skerða réttarstöðu leigusala, samkvæmt 9. gr. kaupleigusamningsins, þótt það lægi fyrir áður en leigutaki tilkynnti leigusala í samræmi við ákvæði greinarinnar um meintar vanefndir seljanda. Verður þannig í álit þessu miðað við, þegar að því kemur að fella ágreining aðila undir ákveðin lagaákvæði, að álitssbeiðandi sé kaupandi bifreiðarinnar í skilningi viðkomandi lagaákvæða.

Samkvæmt gögnum málsins seldi fyrirtækið A, bifreiðina fyrir hönd Y samkvæmt umboði, dags. 29. október 2007.

Álitssbeiðandi lýsir því að skömmu eftir að hún keypti bifreiðina hafi tekið að bera á því að ABS bremsuljós kviknaði í mælaborði og bremsur orðið óvirkar, aðallega í votviðri. Farið hafi verið með bifreiðina á verkstæðið D 22. febrúar 2008, og komið hafi í ljós að ABS skynjari hafi verið bilaður.

Reikningur fyrir tölvuafllestur D þar sem í ljós kemur að ABS skynjari er bilaður er dags. 22. febrúar 2008, að fjárhæð kr. 5.991. Reikningur sama fyrirtækis fyrir skipti á öllum bremsuklossum er dags. 11. apríl 2008, að fjárhæð kr. 39.704.

Álitssbeiðandi segir leyndan galla hafa komið í ljós 12. mars 2009, þ.e. í rafkerfi bifreiðarinnar. Kviknað hafi ljós í mælaborði sem gefið hafi til kynna að um væri að ræða bilun í vél og öryggiskerfi. Tölvukerfi bifreiðarinnar hafi sett hana í svokallað „limp-home-mode.“ Ekki hafi verið hægt að aka bifreiðinni sökum aflleysis og eða drepa á vélinni þótt kveikjulykillinn hafi verið tekinn úr. Bifreiðin hafi verið sett í tölvuafllestur og eftir margs konar prófanir hafi komið í ljós 8. apríl að um bilun í rafkerfi/tölvukerfi hafi verið að ræða. Kostnaður við varahluti muni verða um kr. 400.000 og vinna við viðgerð um kr. 200-300.000.

Samkvæmt því sem stendur á reikningi D, dags. 4. maí 2009, er bilanagreining sú að hugsanlega sé bilun í rafkerfi. Bifreiðin er sögð vera ekin 96.004 km. Reikningurinn er að fjárhæð kr. 34.339.

Álitssbeiðandi kveðst álíta að fenginni þessari niðurstöðu að um leyndan galla á bifreiðinni sé að ræða, einkum þar sem í tölvukerfi séu engir slitfletir eða hreyfanlegir partar sem gætu slitnað við notkun og því um hluti að ræða sem ættu að endast eðlilegan

lífaldur bifreiðarinnar. Bifreiðin hafi ekki verið gömul þegar gallinn hafi komið fram og kaupandi hljóti að mega gera ráð fyrir því að rafkerfi bifreiðar endist mun lengur en verið hafi í þessu tilvik.

IV

Andsvör seljanda

Í andsvörum seljanda kemur m.a. eftirfarandi fram:

„Umbj.m. eignaðist bifreið þessa með uppítöku hennar upp í aðra bifreið. Bifreiðin var aldrei í umsjón eða notkun umbj.m. heldur stóð á bílasölu og var álitsbeiðanda það kunnugt.

Bifreiðin er árgerð 2004–Skv. kaupsamningi var bifreiðin keyrð 56.000 þegar hún var keypt. Skv. reikning frá D. dags. 11. apríl 2008 kemur fram að bifreiðin er ekin 67.968 km.

Þá virðist framkvæmd almenn bremsuáðgerð, sem er hluti af eðlilegu sliti notkunar bifreiðar.

Skv. reikningi vegna viðgerðar 4.5.2009. rúmu ári síðar, þá er bifreiðin ekin 96.004 km. Þannig hefur bifreiðinni verið ekið um 23.000 km. það árið.

Umbj.m. mótmælir því alfarið að bifreiðin hafi verið haldin galla við sölu. Bifreiðin hefur verið mikið ekin. Um meðferð hennar að öðru leyti er ekki hægt að fullyrða. Um viðhald er að öðru leyti ekki hægt að fullyrða. Umbj.m. var ekki gert viðvart. Skv. lýsingu álitsbeiðanda er talað um að fljótlega hafi borið á aðvörunarljósum, eftir að bifreiðin er keypt í október 2007. Engu að síður er bifreiðin ekki skoðuð fyrr en í febrúar 2008.

Ekkert liggur fyrir um að bifreiðin hafi verið haldin leyndum göllum þegar hún var seld. Ekki liggur fyrir hvort kaupandi lét skoða bifreið fyrir kaup, eða þá af hverju kaupandi lét undir höfuð leggjast að skoða bifreið fyrir kaup.

Ekkert liggur fyrir, hversu mikil notkun var frá kaupum þar til meintur galli kom í ljós í ABS skynjara. ABS skynjari er slithlutur sem getur bilað á hvaða tímamarki sem er. Allar bremsur eru teknar í gegn í bílnum eftir það, en ekkert fjallað um skynjara. Umbj.m. ekki tilkynnt um slíkan galla, fyrr en með tilkynningu kærufndar um kvörtun. Bilun í rafkerfi í bíl sem ekin er 100 þús. km. getur ekki talist á ábyrgð seljanda sem seldi bíl 19 mánuðum áður og búið er að keyra 40 þús. km.“

IV

Niðurstaða kærufndarinnar

Kærufnd lausafjár- og þjónustukaupa telur að ágreiningur álitsbeiðanda og Y falli undir valdsvið nefndarinnar, sbr. III. kafla laga nr. 87/2006 um breytingu á lögum um lausafjárkaup, lögum um þjónustukaup og lögum um neytendakaup og 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 766/2006 um kærufnd lausafjár- og þjónustukaupa. Hér hagar svo til að Y var eigandi bifreiðarinnar og seljandi bifreiðarinnar en Z kaupandi. Kærufndin álitur því að viðskipti aðila falli undir lög nr. 50/2000 um lausafjárkaup, en ekki lög nr. 48/2003 um neytendakaup.

Í kaupsamningi og afsali fyrir bifreiðinni segir í prentuðum texta eftirfarandi: „Ökutækið selst í núverandi ástandi sem kaupandi hefur kynnt sér og sætt sig við, en seljandi kann að vera ábyrgur gagnvart kaupanda vegna galla samkvæmt almennum reglum.“

Í 19. gr. laga nr. 50/2000 eru ákvæði sem eiga við þegar hlutur er seldur „í því ástandi sem hann er.“ Segir þar í c-lið að söluhlutur sé gallaður ef ástand hans er til muna verra en kaupandi hafði ástæðu til að ætla miðað við kaupverð og atvik að öðru leyti.

Af álitsbeiðni er ekki fyllilega ljóst hvort álitsbeiðandi telur nauðsynleg skipti á bremsuklossum vera galla á bifreiðinni sem leiða eigi til riftunar á kaupunum ásamt göllum á rafkerfi bifreiðarinnar. Kærunefndin telur eigi að síður rétt að gera skil meintum göllum á bremsunum.

Bifreiðin sem álitsbeiðandi keypti var tæplega þriggja og hálfis árs gömul og ekin 56.000 km þegar kaupin fóru fram. Kærunefndin álitur að búast hafi mátt við því að fljótlega þyrfti að skipta um bremsuklossa á þetta mikið ekinni bifreið en ekki verður annað ráðið af gögnum málsins en aðvörunarljós vegna ABS hemla hafi stafað frá bremsuklossunum þótt ekki sé það sérstaklega upplýst. Verður því ekki talið að um leyndan galla á bifreiðinni hafi verið að ræða að þessu leyti. Einnig er rétt að benda á að ekki er upplýst að álitsbeiðandi hafi kvartað við seljanda vegna meintra galla á bremsum fyrr en honum barst beiðni um álit kærunefndarinnar með bréfi, dags. 6. júlí sl. Myndi álitsbeiðandi því hafa glatað rétti sínum til að bera fyrir sig gallann samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 32. gr. laga nr. 50/2000 vegna þess hve lengi dróst að koma kvörtun á framfæri við seljanda.

Þegar sá galli kom í ljós sem á rafkerfi bifreiðarinnar er, sem álitsbeiðandi segir hafa verið 12. mars sl., voru rúmlega 16 mánuðir liðnir frá því að álitsbeiðandi keypti bifreiðina og hafði henni verið ekið um 40.000 km á þeim tíma eftir því sem fram kemur í gögnum málsins eða samtals um 96.000 km frá upphafi. Bifreiðin var þá tæplega fimm ára gömul. Taka má undir það með álitsbeiðanda að ending raf- og tölvukerfisins hefði átt að vera lengri en raunin varð á, en vissulega geta slíkir hlutar bifreiðar bilað eins og aðrir. Hins vegar álitur kærunefndin að ekki sé hægt að slá því föstu, miðað við eignartíma álitsbeiðanda á bifreiðinni, akstur bifreiðarinnar og aldur, að um leyndan galla sé að ræða í skilningi laga nr. 50/2000, þ.e. að sérstakur galli hafi verið á rafkerfinu þegar kaupin fóru fram sem seljandi bifreiðarinnar eigi að bera ábyrgð á með þeim hætti að álitsbeiðandi eigi rétt á að rifta kaupunum eða seljanda beri að leggja henni til aðra bifreið. Af þessum ástæðum álitur kærunefndin óhjákvæmilegt að hafna kröfum álitsbeiðanda.

V

Álitsorð

Kröfum álitsbeiðanda, X, á hendur Y er hafnað.

Friðgeir Björnsson
formaður

Guðrún Björk Bjarnadóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir